

Zaaknummer 2025-038700

Antwoord van burgemeester en wethouders op schriftelijke vragen als bedoeld in artikel 42, eerste lid, van het Reglement van Orde voor de vergaderingen van de raad der gemeente Leeuwarden, ingediend op 6 februari 2025. De vragen zijn afkomstig van CDA en gaan over Ouderenbeleid.

Vragen	Antwoorden
1. Worden ouderen actief bezocht als ze een bepaalde leeftijd hebben bereikt? Zo ja, door welke organisatie?	1. Nee, ouderen worden niet bezocht bij een bepaalde leeftijd.
2. In hoeverre is de gemeente een dementievriendelijke gemeente? Zet u zich actief in om mensen met dementie en hun mantelzorgers zo lang mogelijk mee te laten doen in de samenleving? Kunt u daar enkele voorbeelden van geven?	2. De gemeente is een dementievriendelijke gemeente. De afgelopen jaren zijn het frontoffice en de Wmo consultants getraind in het omgaan met mensen met dementie. Meerdere keren per jaar organiseren we deze trainingen ook voor inwoners; dit doen we verspreid over de gemeente. Op dit moment zijn we bezig met hoe we mensen met een migratieachtergrond beter kunnen bereiken en hebben we een welzijnscoach aangesteld om mensen met beginnende dementie zo lang mogelijk mee te laten doen in de samenleving. Ook zijn er laagdrempelige ontmoetingslocaties in Bilgaard en Camminghaburen gerealiseerd. Daarnaast worden partnerspreksgroepen georganiseerd. We doen dit vanuit de Kerngroep Dementie. Deze groep bestaat uit de gemeente, het Netwerk Casemanagers Dementie Fryslân, het Odensehuis, Odensemaatjes, Alzheimer Café, dagbesteding Amaryllis en Windkracht058, mantelzorgondersteuning Amaryllis en Nhl-Stenden.
3. Is er meer bekend over het aantal ouderen in de gemeente die eenzaam zijn? Hoe probeert de gemeente die in beeld te krijgen en welke projecten lopen er specifiek in de gemeente voor eenzame ouderen?	3. Volgens de meest recente landelijke cijfers voelt in 2023 60% zich niet eenzaam, 29% is enigszins eenzaam en 11% voelt zich sterk eenzaam (CBS Statline, 2024). Ouderen tussen de 65 en 75 jaar voelen zich niet vaker eenzaam dan gemiddeld. Mensen boven de 75 jaar voelen zich wel vaker enigszins eenzaam (34%), maar niet vaker sterk eenzaam. De eenzaamheid is veel groter bij mensen die geboren zijn buiten Nederland, een laag inkomen hebben,

alleenstaand of een slechte gezondheid hebben. Ook jongeren tussen de 15-25 jaar voelen zich vaker eenzaam.

Als we kijken naar de cijfers voor de gemeente Leeuwarden (Inwonersenquête gemeente Leeuwarden, 2024), dan ervaart 67% van de mensen geen of zelden eenzaamheid, 27% soms en 6% vaak/altijd. Van de inwoners ouder dan 65 jaar ervaart 4% vaak/altijd eenzaamheid. Juist de jongere leeftijdscategorieën ervaren vaker sterke eenzaamheid (19% van de 18-24 jarigen).

In de gemeente Leeuwarden is de aanpak “Over de drempel” specifiek gericht op eenzaamheid. Eén van de projecten die op dit moment specifiek voor ouderen is “Ontvouwen en verdwijnen: taal en muziek over loslaten en verdwijnen bij dementie”.

(<https://overdedrempel.frl/projecten/>).

Daarnaast organiseert de gemeente “Up! Gesprekken”. Het gaat hier om ontmoetingsactiviteiten voor ouderen om gesprekken te voeren over zingeving. Ook zijn er projecten voor senioren die werken aan bewegen, gezondheid en sociale contacten (zie vraag 7).

4. Is bekend hoeveel oudere mantelzorgers er in uw gemeente zijn? Heeft u specifieke projecten voor oudere mantelzorgers? Zo nee, waarom niet?

4. Mantelzorg is een onderdeel van de inwonersenquête. De meest recente cijfers (2022) laten zien dat 22% van de inwoners van de gemeente Leeuwarden mantelzorg verleent. Die 22% is niet verdeeld in leeftijdsgroepen. Wel wordt er in de enquête gevraagd hoe vaak er mantelzorg verleend wordt. De meeste mantelzorgers (16% van de 22%) zijn minimaal een keer per week bezig met mantelzorgtaken.

Nee, er zijn geen specifieke projecten voor oudere mantelzorgers. De mantelzorgondersteuning is toegankelijk voor alle mantelzorgers die vragen hebben of hulp zoeken bij het volhouden van hun mantelzorgtaken, ongeacht hun leeftijd. Wel zien we dat bijvoorbeeld de mantelzorgcafés met name bezocht worden door oudere mantelzorgers. Daarom besteedt het team Mantelzorg van Amaryllis extra aandacht aan het bereiken van jonge mantelzorgers o.a. via scholen.

5. Is bekend hoeveel overbelaste mantelzorgers er zijn en hoe vaak er sprake is van ontspoorde mantelzorg?

5. Uit onderzoek van het SCP weten we dat landelijk rond de 9% van de mantelzorgers overbelast is. We hebben geen zicht op het precieze aantal overbelaste mantelzorgers in onze gemeente, of het aantal gevallen waarin de mantelzorg de grens van goede zorg overschrijdt. Mantelzorg is in de basis iets wat gebeurt binnen sociale relaties. Soms weten mensen niet eens dat ze mantelzorger zijn, omdat ze de zorgtaken als vanzelfsprekend op zich nemen. Wel proberen we als gemeente samen met Amaryllis de mantelzorgondersteuning zoveel mogelijk onder de aandacht te brengen. Zo werden er in 2023 en 2024 rondom de Dag van de Mantelzorg in november verhalen van mantelzorgers gedeeld via sociale media en in de Huis-aan-Huis.

6. Is bekend hoeveel ouderen vrijwilligerswerk doen in onze gemeente? En wat voor soort vrijwilligerswerk?

6. Uit de inwonersenquête 2024 blijkt dat 41% van onze inwoners vrijwilligerswerk doet. Van de mensen van 65 en ouder is dit 48%. In de tabel hieronder worden de percentages weergegeven van 65-85 jarigen en het soort vrijwilligerswerk dat zij doen.

Heeft u in de afgelopen 12 maanden vrijwilligerswerk verricht?	65-85 jaar (%)
Ja, bij een sportvereniging	8,7
Ja, bij een culturele activiteit of instelling	8,0
Ja, in de vorm van gezamenlijk groenonderhoud, buurt opknappen of schoonhouden	4,2
Ja, bij een school, wijk-/dorpsvereniging of in mijn eigen straat (straatfeest)	7,1
Ja, bij een kerk/geloofsgemeenschap	10,7
Ja, bij een zorginstelling	4,9
Ja, op een andere manier namelijk...	21,3

De reden dat inwoners geen vrijwilligerswerk (meer) doen is voor ruim de meerderheid van de 65-85 jarigen dat de eigen gezondheid het niet (meer) toelaat.

7. Lopen er specifieke projecten in de gemeente om ouderen te stimuleren om te bewegen, zoals ouderengym en valpreventieprojecten? Hoe zijn de ervaringen?

7. Ja er zijn meerdere projecten die dit stimuleren:
 - Valpreventie. Vorig jaar hebben in onze gemeente ruim 380 65plussers een valpreventietraining gevolgd. Het sociale aspect is bijna net zo belangrijk als de spierkrachtversterkende oefeningen. Er ontstaat een groep mensen die elkaar 2 keer per week zien/spreken en ook meer met elkaar gaan ondernemen, denk

bijvoorbeeld aan kookclubs of wandelgroepen.

- Sociaal Vitaal is een beweeg- en gezondheidsproject van 30 weken voor senioren die aan hun fitheid, gezondheid en sociale contacten willen werken.

- Doortrappen. In onze gemeente zijn er fietsgroepen in Bilgaard en Camminghaburen.

- Oldstarsvoetbal. Meerdere Leeuwarder voetbalverenigingen bieden voetbal voor ouderen aan.

De ervaringen zijn positief. Bij bijvoorbeeld de valpreventietrainingen geven inwoners aan dat zij sterker en zekerder op de benen staan en dat het evenwicht verbeterd is. Ook is voor een deel van de deelnemers de valangst afgenomen.

8. Zijn er bouwprojecten specifiek voor ouderen, zoals hofjes wonen? Wordt er intergenerationeel gebouwd?

8. Op 16 oktober 2024 is het beleidskader “Wonen met zorg” vastgesteld. In het beleidskader is bepaald hoe Leeuwarden gaat voorzien in de behoefte van de groeiende groep kwetsbare inwoners met een zorg- en ondersteuningsvraag. Er wordt momenteel gewerkt aan het uitvoeringsplan “Wonen met zorg”. Voor de zomer verwacht het college het uitvoeringsplan te kunnen vaststellen. Er zijn bouwprojecten specifiek voor ouderen, waaronder hofjes. Vanuit het uitvoeringsplan wordt op dit moment actief gewerkt aan wonen met zorg in Stiens, Westeinde, Middelsee en de Schepenbuurt. In Nylan wordt een Knarrenhof gerealiseerd. Er wordt op dit moment niet specifiek intergenerationeel gebouwd vanuit Wonen met zorg, maar dit behoort zeker tot de mogelijkheden binnen het beleidskader.

9. Hoe staat het met de eerstelijnsvoorzieningen? Het bevordert de zelfstandigheid als ouderen die in de nabijheid hebben. Heeft u een beeld over de beschikbaarheid van de huisarts, fysiotherapie en de apotheek?

9. Wij hebben een goed beeld van de beschikbaarheid van huisartsen in Leeuwarden. In het c(continuiteits)-team huisartsenzorg Leeuwarden werken wij samen met huisartsen, de Friesland zorgverzekeraar, Dokterszorg en het sociale en fysieke domein van de gemeente Leeuwarden aan het behouden en uitbreiden van voldoende huisartsenzorg in Leeuwarden.

Via de website

<https://www.rosfriesland.nl/sociale-kaart/>

kunt u een beeld krijgen van o.a. de fysiotherapeuten en apotheken in Leeuwarden. Wij hebben geen signalen ontvangen over een tekort aan apotheken en fysiotherapeuten in Leeuwarden.

10. Ziet u dat het aantal meldingen van ouderenmishandeling stijgt omdat ouderen langer thuis wonen? Deelt u het beeld dat er in de meeste gevallen van ouderenmishandeling sprake is van financieel misbruik? Ziet u specifiek dat dit stijgt?
10. Veilig Thuis Friesland is het regionale advies- en meldpunt voor huiselijk geweld en kindermishandeling. Ouderenmishandeling is een vorm van (huiselijk) geweld in afhankelijkheidsrelaties. Het totaal aantal meldingen ouderenmishandeling in de regio Friesland was volgens de rapportage van Veilig Thuis Friesland aan Sociaal Domein Friesland:
28 in 2016;
46 in 2017;
67 in 2018;
110 in 2019;
86 in 2020;
77 in 2021;
95 in 2022
91 in 2023.
De jaarcijfers van 2024 hebben we nog niet ontvangen, maar laten op kwartaalniveau hetzelfde beeld als het jaar 2023 zien. Hoewel er sprake is van een groei van het aantal meldingen ouderenmishandeling, is niet bekend wat hiervan de oorzaak is. De toenemende bekendheid van het meldpunt door landelijke mediacampagnes de afgelopen jaren zal meespelen en mogelijke deskundigheidsbevordering kan ook een rol spelen. Op basis van de cijfers over ouderenmishandeling vormt financieel misbruik niet een groot deel van ouderenmishandeling. Ook is het niet zo dat deze vorm van ouderenmishandeling in de afgelopen jaren is gestegen.
(<https://opendata.cbs.nl/#/CBS/nl/dataset/84851NED/table?ts=1739282384116>).
11. Wordt de “Veilig Ouder Worden” - box ook gebruikt in onze gemeente?
11. Om ouderen te beschermen tegen financiële uitbuiting, is in Leeuwarden op 13 november jl. een lokale alliantie “Veilig financieel ouder worden” gestart. Ten behoeve hiervan hebben de volgende partijen een convenant ondertekend Gemeente Leeuwarden, Amaryllis, Veilig

Thuis Friesland, Hoekstra en Partners
Notarissen Leeuwarden, Rabobank, Unyk
Financieel Beheer, De Friese Rechtshulp,
advocaten en mediators, Thuiszorg Het
Friese Land en de GGD. De doelstelling van
deze lokale alliantie is om ouderen te
beschermen tegen financiële uitbuiting en
misbruik. Dit gebeurt door bewustwording
te vergroten, preventieve maatregelen te
ontwikkelen, en ondersteuning te bieden
aan ouderen en hun naasten.

De toolbox financieel veilig ouder worden
die door het ministerie van VWS en de
Brede Alliantie Veilig Financieel Ouder
Worden is ontwikkeld, kan daarbij worden
in gezet.

Leeuwarden, 11 maart 2025,

burgemeester en wethouders van Leeuwarden,

burgemeester.

Signed By: de de Jong, Eelke <eelke.dejong@leeuwarden.nl>
12/03/2025 13:17:57 CET
ID: ee0c8989-334b-495b-bb8b-3ad1bb29ea48
Auth: Scribble

secretaris.

Signed By: van Haersma Buma, Sybrand <sybrand.buma@leeuwa
12/03/2025 16:23:33 CET
ID: ee0c8989-334b-495b-bb8b-3ad1bb29ea48
Auth: Scribble

**Dit document is rechtsgeldig digitaal ondertekend.*